

Møtedato	10.-12.10.2025
Saksbehandler	Arbeidsutvalget
Saksnummer	LS1 05.01-25/26
Gjelder	Politisk dokument om studentombud

Vedlegg til saken

1. Forslag til politisk dokument om studentombud

Politisk dokument om studentombud

Formål

Diskutere og vedta nytt politisk dokument om studentombud.

Sakspresentasjon

Dette dokumentet omhandler NSOs politikk på studentombudene, deres rolle, oppgaver og organisering. Prosessen har gått over flere perioder og det har blitt samlet inn innspill fra medlemslagene og de ulike studentombudene.

Studentombud er en uavhengig juridisk instans som kan bistå studenter i vanskelige saker og spørsmål, som påvirker deres studiehverdag og rettssikkerhet. Tilbudet er gratis for studenter, og det er den enkelte utdanningsinstitusjon som har ansvar for at deres studenter har tilgang til et studentombud, i samarbeid med andre institusjoner eller alene.

Etter universitets- og høyskoleloven § 10-8 har alle studenter som går på et universitet eller en høyskole krav på å henvende seg til et studentombud. Formålet etter loven er at studentombudet skal gi studenter råd og hjelp i saker som er knyttet til studiesituasjonen, og bidra til å ivareta studentenes rettssikkerhet overfor utdanningsinstitusjonen de tilhører. Studentombudet er en uavhengig instans og opptrer upartisk i forhold til både student og institusjon. Studentombudet har ingen myndighet til å fatte vedtak eller ta avgjørelser i saker. De kan bistå med kompetanse og veiledning, mekling mellom partene og legge til rette for dialog mellom student og institusjon.

Vurdering

Forslag til politisk dokument om studentombud er delt opp i syv kapitler.

Kapittel 1.0 Innledning

Dette kapitlet sier noe om hva er studentombud er, hvordan det er regulert i lovverket og hvilke oppgaver de kan og ikke kan gjøre. Det står også her hva slags bindinger studentombudet har, både ovenfor utdanningsinstitusjonen og studenten.

Kapittel 2.0 Juridisk kompetanse

Dette kapitlet sier noe om hvilken kompetanse NSO mener et studentombud bør ha. For å sikre studentene den beste veiledningen ønsker NSO at det skal være krav om juridisk kompetanse ved 100 % fast ansettelse hos minst en av studentombudene ved institusjonen. Vi anerkjenner at andre viktige kompetanser, som pedagogikk eller psykologi, også spiller en viktig rolle. Det mest sentrale er at det finnes juridisk kompetanse i fagmiljøet rundt studenten.

Kapittel 3.0 Dekningsgrad

Dette kapitlet skisserer noen av utfordringene ved kapasiteten til enkelte studentombud. For å sikre at studenten har tilgang på et studentombud og at studentombudet har ressursene til å følge opp alle sakene, foreslår NSO et tak på 15 000 studenter et studentombud kan ha ansvar for. I tilfeller det institusjonen har flere enn 15 000 studenter eller der institusjonen har flere campus med store avstander skal det ansettes flere studentombud.

Kapittel 4.0 Fysisk tilstedeværelse

I dette kapitlet sier vi noe om krav til fysisk tilstedeværelse på campus. Det skal være krav til kontortid og jevnlig fysisk tilstedeværelse for studentombudene, også på mindre campus. Fysisk tilstedeværelse bidrar også til synlighet for ombudsrollen. Her understrekes institusjonens ansvar i å gjøre ordningen kjent for sine studenter. Dersom et studentombud har lengre fravær skal institusjonen sikre en god vikarordning.

Kapittel 5.0 Likhhet og rapportering

NSO mener her at det skal være en felles standard for rapportering av studentombudets saker, for å gjøre det mulig å sammenligne og se trender. Det skal være studentombudene i fellesskap som selv avgjør hvordan de best skal rapportere til institusjonen.

Kapittel 6.0 Samarbeidsaktører

Dette kapitlet omhandler andre aktører i tilknytning til studentombudet, som for eksempel studentpresten eller studentdemokratiet. Det må være tydelige avklaringen i hvem som utfører hvilke oppgaver og har hvilke ansvar.

Kapittel 7.0 Finansiering

I dette kapitlet stadfestes det at regjeringen må sikres romslige budsjetter og at budsjettene til studentombudene forhandles lokalt på institusjonene.

Innstilling

Politisk dokument om studentombud vedtas

Politisk dokument om studentombud

1.0 Innledning

Dette dokumentet definerer NSOs politikk knyttet til studentombudsordningen for studenter i høyere utdanning. Studentombudet er en uavhengig juridisk instans som kan bistå studenter i vanskelige saker og spørsmål som påvirker deres studiehverdag. Tilbudet er gratis, og det er den enkelte utdanningsinstitusjon som har ansvar for at deres studenter har tilgang til et studentombud. Dette kan gjøres i samarbeid med andre institusjoner eller alene.

Etter universitets- og høyskoleloven § 10-8 har alle studenter som går på et universitet eller en høyskole krav på å kunne henvende seg til et studentombud. Formålet etter loven er at studentombudet skal gi studenter råd og hjelp i saker som er knyttet til studiesituasjonen, og bidra til å ivareta studentenes rettssikkerhet overfor utdanningsinstitusjonen. Videre står det at studentombudet ikke kan instrueres i sitt arbeid, som betyr at studentombudet selv kan bestemme om de skal bistå studenter i saker. Studentombudet er en uavhengig instans og opptrer upartisk i forhold til både student og institusjon. Studentombudet har ingen myndighet til å fatte vedtak eller ta avgjørelser i saker. De kan bistå med kompetanse og veiledning, mekling mellom partene og legge til rette for dialog mellom student og institusjon. Studentombudet har også taushetsplikt om personlige opplysninger som kan fremkomme i arbeidet. De er også fritatt fra meldeplikten.

Studentombudet kan sende inn saker til institusjonsstyrene og andre relevante myndigheter, så lenge det ikke går på bekostning av taushetsplikten ovenfor studentene.

2.0 Juridisk kompetanse

De fleste studentombud har i dag juridisk kompetanse på profesjonsnivå, med unntak av noen få. NSO mener det burde være et krav om at minst en av de faste ansatte i 100% stilling som studentombud har juridisk kompetanse på profesjonsnivå. Et studentombud møter ofte studenter i krise og de spiller på flere kompetanser enn bare den juridiske. Derfor mener NSO at deltidsstillinger kan ha annen relevant utdanning som psykologi eller pedagogikk, så fremt forståelsen for juss og retningslinjer både på nasjonalt og institusjonelt nivå er ivaretatt i fagmiljøet til ombudet lokalt. Det mest sentrale er at det finnes ansatte med juridisk kompetanse internt i fagmiljøet til studentombudet på den enkelte institusjon.

2.1 Lokale forskrifter og UH-loven

Studentombudet skal ha god oversikt over institusjonens egne forskrifter og UH-loven. Der studentombudet jobber på tvers av flere institusjoner skal de sette seg godt inn i alle institusjonenes lokale forskrifter.

3.0 Dekningsgrad

40 Universiteter og høyskoler skal sørge for at alle studenter har tilgang til et studentombud. Det er
41 ikke presisert i UH-loven hva som er et tilstrekkelig tilbud, og i teorien kan derfor et studentombud
42 ha eneansvar for f. eks 50 000 studenter. Flere av NSOs medlemslag opplever utfordringer knyttet
43 til studentombud som har ansvar for flere studenter enn de har kapasitet til, og at dette igjen kan
44 påvirke tilgangen.

45
46 NSO mener derfor at det skal være et krav om dekningsgrad for antall studenter et studentombud
47 har ansvar for. For hver ansatt i en studentombudstilling i 100% skal det være et makstak på 15
48 000 studenter man kan ha eneansvar for. Dersom en utdanningsinstitusjon har flere studenter enn
49 15 000, skal det ansettes et ekstra studentombud i en deltidsstilling som minimum. Ved
50 flercampusinstitusjoner med lange avstander burde det være krav om minst to studentombud, for
51 å muliggjøre jevnlig fysisk tilstedeværelse ved de ulike campusene. I tillegg er det ofte mer
52 omfattende å ha ansvar for flere ulike institusjoner. Videre er noen studentgrupper mer komplekse
53 og har flere behov, knyttet til for eksempel praksis eller skikkethetsvurderinger. Dermed er det
54 viktig å gjøre vurderinger av de enkelte studentgruppene og hvilke ressurser som er tilstrekkelig.

55
56 Studentombudet skal kunne kvalitetssikre og drøftet saker med hverandre, og ha muligheten til å
57 skape et fagmiljø. På denne måten får også ombudet tid til å være med på flere møter med ulike
58 samarbeidsaktører, og støtte studenter som for eksempel er mistenkt for fusk i nemdsmøter.

59 **4.0 Fysisk tilstedeværelse**

60 Det er viktig at studentombudene har fysisk tilstedeværelse på campus. Kvaliteten blir oftere
61 dårligere når all dialog foregår over digitale plattformer. NSO mener derfor at det skal være et krav
62 om at studentombudet har fysisk tilstedeværelse i form av jevnlig kontortid ved større campus.
63 Studiesteder med flercampus hvor det er lange avstander har følgelig utfordringer med fysisk
64 tilstedeværelse. Utdanningsinstitusjonene bør legge til rette for fysisk tilstedeværelse ved mindre
65 campuser, spesielt der hvor et studentombud har ansvar for flere mindre institusjoner. Fysisk
66 tilstedeværelse vil også bidra til å synliggjøre ombudstjenesten for studentene. Hvilke dager
67 studentombudet er tilgjengelig fysisk skal være lett å tilgjengelig å finne ut av på institusjonens
68 nettsider.

70 **4.1 Synlighet**

71 I dag opplever studenttillitsvalgte at det er vanskelig å nå ut til studentene og informere dem om at
72 studentombudsordningen eksisterer, hva den kan brukes til og hvordan.

73
74
75 NSO mener at utdanningsinstitusjonene skal sikre at alle studenter informeres tydelig om
76 studentombudet ved studiestart og jevnlig gjennom året, særlig for studenter som går utdanninger
77 som krever skikkethetsvurderinger. I tillegg må det være synlig og enkelt å finne
78 kontaktinformasjonen til studentombudet på nett.

79
80 NSO mener at utdanningsinstitusjonene skal være pliktig til å informere studenter som er mistenkt
81 for fusk eller andre saker som skikkethet, om studentombudsordningen og hvor de kan kontaktes.

83 4.2 Vikarordning

84 Utdanningsinstitusjonen må etablere et bærekraftig system for studentene dersom studentombud
85 går i permisjon eller blir sykemeldt. I dag ser vi at studenter står i fare for å ikke ha studentombud
86 dersom et studentombud har lengre fravær, fordi det ikke finnes en vikarordning. Derfor mener
87 NSO at det skal være et krav om å innsette en vikar ved lengre fravær. Dette vil da gjelde på
88 studiesteder hvor det kun er en person, som er ansatt som studentombud.

89 5.0 Likhet og rapportering

90 Studentombudene har et ombudsnettverk med årlige møter hvor de dele erfaringer og bygger
91 fagmiljøet sitt. NSO ser på ombudsnettverket som en viktig ressurs for å sikre studentenes
92 rettsikkerhet, gjennom samordning og sparring på tvers. Det burde avgjøres av ombudsnettverket i
93 samråd med studentene og tillitsvalgte hva studentombudene som hovedregel ikke skal bistå
94 studenter med, utover å være en rettslig instans. Dette vil følgelig variere fra studiested til
95 studiested, på bakgrunn av ulike ressurser fra andre samarbeidsaktører.

96 Studentombudene rapporterer i dag i noe ulik grad på hvordan deres arbeid blir utført. Det burde
97 være en felles standard for rapportering, slik at man i større grad kan se likheter og ulikheter ved
98 de ulike utdanningsinstitusjonene. Likevel kan institusjoner ha ulike utfordringer som bør være
99 mulig å rapportere inn utover den standardiserte versjonen. Ved rapportering menes
100 årsrapportene til studentombudene.

101 For å få mer informasjon om studentombudet, synlighet og sentrale arbeidsoppgaver bør
102 spørsmål om ordningen inkluderes i nasjonale undersøkelser som for eksempel
103 Studiebarometeret.

104 6.0 Samarbeidsaktører

105 NSO opplever at det er ulike relasjoner mellom studentombudet og de naturlige
106 samarbeidsaktørene ved de enkelte utdanningsinstitusjonene. Noen arbeider tett med
107 studentprester eksempelvis, og andre mindre. Det er viktig å ha en god avklaring med
108 utdanningsinstitusjonen om hvilke arbeidsoppgaver et studentombud skal ha. Dette vil tydeliggjøre
109 ansvarsområdene til de ulike partene i samarbeidet rundt studenten.

110 Studentombudene skal ved ansettelse ha en avklaring på hvilke møter de kan bli med inn i for å
111 bistå eller veilede studenter. Dette kan for eksempel være i saker som går til en nemnd eller et
112 møte om skikkethet.

113 Studentombudet skal være tett påkoblet og i jevnlig dialog med studentdemokratiet ved sin
114 utdanningsinstitusjon. Dette vil bidra både med synliggjøring og bevissthet rundt ordningen overfor
115 studentene, men også gi en avklaring i hvilke saker studentdemokratiet kan sende videre til et
116 studentombud, og omvendt.

117 7.0 Finansiering

125 Regjeringen må sikre romslige budsjetter og institusjonene må forplikte seg til å sikre en
126 bærekraftig finansiering av studentombudsordningen. Utdanningsinstitusjonene er ansvarlige for å
127 ansette studentombud i tråd med behovet på den enkelte institusjon, eller i samarbeid med andre
128 utdanningsinstitusjoner. Sistnevnte er særlig viktig for mindre utdanningsinstitusjoner, som ofte er
129 avhengige av et regionalt samarbeid for å få til en bærekraftig ombudsordning.